

1. *Lucrarea de față se adresează atât celor care se pregătesc pentru a îmbrățișa cariera didactică și care iau pentru prima dată contactul cu problematica, deosebit de complexă, a procesului de instruire și educare a copiilor și elevilor, cât și celor ce se pregătesc în vederea susținerii unor examene, fie pentru titularizarea în învățământul preuniversitar, fie pentru definitivare sau obținerea gradelor didactice, ori pentru elaborarea unor lucrări metodico-științifice. Problematika abordată în lucrare este, în egală măsură, și în interesul celor care doresc să fie la curent cu elementele de noutăți, de modernitate în activitatea de învățământ, determinate de marile și rapidele transformări ce au loc în planul vieții și activității sociale, specifice societății contemporane.*

Din această perspectivă, pentru a fi cu cât mai mult folos, întregul traseu parcurs în elaborarea lucrării a fost gândit și construit astfel încât „beneficiarii” ei să poată găsi drumul cel mai direct spre a putea înțelege, cu relativă ușurință, ce au de făcut, pentru a-i conduce pe elevi în aventura cunoașterii, a învățării; ceea ce nu e deloc un lucru simplu și ușor, nici pentru autor, nici pentru cei ce așteaptă cu încredere și speranță să afle adevărul.

2. *Cititorul va constata că sunt aduse mereu dovezi care să scoată în evidență caracterul practic – aplicativ al procesului învățării. Oricine dorește să participe efectiv la aflarea a tot ce poate oferi pedagogia, ca știință a educației, trebuie să înțeleagă și să se convingă de adevărul că, în educație, ca și în alte domenii ale cunoașterii, totul pornește de la acțiune, se realizează prin acțiune și se finalizează în acte comportamentale, cu efecte în munca practică. De altfel, însuși randamentul procesului învățării, la orice nivel de vârstă, este determinat de măsura în care se asigură o corelație intimă între elementele teoretice și aplicațiile lor practice. O teză confirmată de întreaga experiență de învățare atrage atenția asupra faptului că informațiile, toate achizițiile dobândite în procesul*

învățării își probează temeinicia prin aplicarea lor în practică. Iar domeniile aplicării în practică sunt cel puțin la fel de diverse ca și sursele din care cunoștințele își extrag esența.

Orice concept nou, orice regulă, orice teoremă, orice informație, indiferent de aria din care face parte, nu pot fi înțelese în profunzime, nu pot fi durabile, dacă nu au trecut și pragul practicii. Aceasta este explicația faptului că, după înțelegerea, într-o primă fază a unui concept nou, după formularea unei definiții în procesul învățării, se face apel la exerciții de întărire a celor aflate, iar garantarea înțelegerii și temeiniciei învățării o constituie transformarea noilor achiziții în acte comportamentale; firește, prin aplicații, în condiții variate.

Societatea contemporană are nevoie de personalități capabile să valorifice în mod creator, în activitatea profesională, tot ce s-a acumulat în perioada școlarității, precum și ceea ce se va acumula pe parcursul întregii vieți. De aceea, în zilele noastre, cunoscuta formulă „a-i învăța pe elevi să învețe” trebuie completată cu aceea de „a-i învăța pe elevi să aplice”.

Formarea capacității de aplicare în practică este, cum se vede, o finalitate esențială a activității de învățământ, un țel suprem al acesteia; în ultimă instanță este însăși rațiunea de a fi a școlii de toate gradele. Din acest punct de vedere, capacitatea de aplicare în practică reprezintă un indicator de bază în evaluarea randamentului procesului învățării. Oricât de „doct” ar fi cineva, oricât de enciclopedică ar fi pregătirea sa, neputința de-a folosi cele știute îl face incapabil de a se integra în viața socială, în profesie, de a se adapta și readapta continuu la cerințele societății contemporane.

Am stăruit asupra caracterului aplicativ al procesului învățării tocmai pentru a argumenta orientarea dată întregii lucrări pe care o prezentăm, spre ceea ce are legătură nemijlocită cu formarea capacității de adaptare și readaptare a individului la realitatea extrem de dinamică a societății moderne. Iar o asemenea capacitate complexă se intersectează cu capacitatea de aplicare a celor învățate, constituind, în același timp, un pandant și o garanție a reușitei depline în învățare.

3. Structura lucrării pe care o aveți în față urmează, în linii mari, domeniile cunoscute ale pedagogiei ca știință a educației, dar de o manieră mai sintetică, mai concentrată, cu o selecție mai riguroasă a ceea ce reprezintă teme de referință în actul educațional. Am urmărit o mai bună ancorare a finalităților învățământului în realitățile cu totul aparte ale societății contemporane. În context,

înseși obiectivele învățământului contemporan sunt prezentate în forme care acordă prioritate laturii formative a învățământului, cu accent, îndeosebi, pe formarea și cultivarea tehnicilor de învățare, a capacităților creatoare, în general pe capacități comportamentale, care dau contur profilului personalității tinerilor pe care îi formează învățământul contemporan.

4. Elementele de practică școlară, absolut necesare în abordarea procesului educațional sunt prezentate potrivit ultimelor documente curriculare elaborate și adaptate de forurile competente, pe baza cărora se desfășoară activitatea instructiv educativă în învățământul preuniversitar. Sunt avute în vedere atât elemente de conținut, cât și cele de evaluare ale învățământului preuniversitar (planuri de învățământ, programe), dar și normele de aplicare a acestora, cu accent pe elementele de noutate absolută. Toate componentele activității de învățământ analizate sunt ilustrate cu exemple extrase (prelucrate) chiar din documentele amintite mai sus, precum și din experiența didactică. Precizările cu privire la ciclurile curriculare, la ariile curriculare, la standardele curriculare și descriptorii de performanță, sunt însoțite de exemplificări de rigoare, care asigură atât înțelegerea corectă a unei terminologii moderne, cât și oportunitatea unor demersuri metodologice, care sporesc randamentul activității de învățare.

5. Autorul lucrării pe care o parcurgeți a dorit să se facă înțeles cât mai bine, prin folosirea unui limbaj clar, care să asigure o cale euristică în învățare, astfel încât cititorul să poată descoperi cu relativă ușurință sensul conceptelor și tezelor cu care operează pedagogia, această „știință și artă a educației”, cum o definește un reputat pedagog al epocii noastre, Emile Planchard. Înțelegerea acestora este întărită atât prin ilustrări practice, aplicative, cât și prin explicarea, în context, a termenilor și sintagmelor prezentate, fie prin sinonime, acolo unde acest lucru e posibil, fie prin corelări, interferențe și reluări, în scopul integrării fiecărei cuceriri în actul învățării, în sistemele deja construite sau în curs de a prinde contur. Căci cultura școlară nu mai poate fi înțeleasă doar ca acumulare de cunoștințe izolate, ci ca sisteme integratoare, capabile să declanșeze o stare de tensiune, de continue căutări cu valențe creative.

Considerăm că punerea la îndemâna celor interesați de actul educațional a acestei lucrări răspunde unor nevoi reale, mai ales în condițiile în care baza pregătirii psihopedagogice a profesorului se prefigurează a fi, în mare măsură, autoinstruirea.